

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Dialecticam, siue Scientiam de Veritate, in decem libros
distributam

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

V. Simultas veritatis, & falsitatis ineodem actu respectu eiusdem obiecti
discutitur vltcrius.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95210](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95210)

asserit, nulla videtur contradictio: propter dicta paulo supra, & alibi aduersus Nominalia sententiam, & sequentem proximè. Prior pars suadetur, quoniam id est impossibile, ex quo sequuntur contradictoria: sed ex propositione reflexiua in argumenti sequuntur euentum: tum ergo ea repugnat. Minor suadetur primò, quoniam sequitur simultanea veritas, & falsitas eiusdem propositionis, vt in ratione dubitandi apertè demonstratum. Secundò, quia sequitur subalternantè esse veram, & subalternatà esse falsam: hæc enim, propositio in instanti A solitariè, prolata, aliqua propositio particularis existens in instanti A, est falsa, haud dubie falsa est, quia se falsificat, & hæc, omnis propositio particularis existens in instanti A est falsa, hæc, inquam, est vera, cum se non falsificet, nec supra se reflectat, eo quod non sit particularis, sed vniuersalis: at prior est subalternata, & posterior subalternans. Tertiò demum, quia sequitur præmissas esse veras, & conclusionem esse falsam: siquidem in hoc syllogismo, omnis conclusio existens in instanti A est falsa, sed aliqua conclusio est existens in instanti A: ea ergo, quacunque sit, est falsa in instanti A, in hoc inquam, syllogismo, casu quo præter eum nullus alius syllogismus, aut actus intellectus existat, præmissæ sunt veræ, quia se non falsificant, nec sunt reflexiue, & conclusio est falsa, quia in se reflectendo se falsificat, cum tamen ex præmissis recte deducatur.

66 Et quidem vti assensus in sensu composito dissensus circa idem obiectum in eodem intellectu impossibilis est, secus vero in sensu diuiso, non video cur è contrario propositio illa falsificans, de qua hactenus, impossibilis esse nequeat in sensu diuiso alterius propositionis falsæ existens in instanti A; secus vero in sensu composito, cum ex illo priori, non verò ex hoc posteriori contradictoria sequatur, vt huiusque ostensum. Quod si de hac falsificante, ego sum falsa, sermo sit, vt præcisè dialecticis esse solet, ea absolute, & in omni euentu impossibilis: siquidem simul vera, & falsa esset, & implicancia misceret. Qui plura velit de insolubilibus videat Nazianzenum oration. 3. de Theolog. Ciceronem locis superius citatis, Iulium Castellam aduersus academ. Ciceron. Antonium Cassilius, Dominicum Sotum, & Lemosium.

CAPVT V.

Simultas veritatis, & falsitatis in eodem actu respectu eiusdem obiecti discutitur ulterius.

67 E Andem propositionem intuitu eiusdem obiecti esse posse simul veram, & falsam probari potest, & solet hunc in modum. Ineat Deus hoc pactum cum Petro v.g. si prima propositio, quam protuleris, sit vera, gratiam tibi infundam, aliter eam non infusurus. Quo posito prima propositio à Petro elicta sit hæc, in gratia non sum. De qua vera, an falsa sit interrogatus. Si vera: Deus ergo, gratiam Petro statim infundit, aliàs pacto inito non statumus: eo autem ipso, quod ei gratiam illicò infundat, propositio illa simul falsa esse debet, siquidem gratiam infusam esse negat. Si autem ea propositio falsa sit, simul etiam vera esse debet: aut enim Deus gratiam Petro infundit, aut non? si secundum, ea propositio manifestè vera erit, vt potè quæ gratiam negat infusam: si primum, etiam vera non esse nequit, nisi

enim vera esset, Deus Petro gratiam non infunderet: id enim pactus est, vt supponimus.

68 Repondeo, ea propositio omnino vera est: ex quo neutiquam sequitur, quod Deus Petro gratiam infundat, sicut ad simultaneam falsitatem eiusdem propositionis oportet: nam, cum Deus pacificetur Petro gratiam infusurum, si prima propositio ab eo prolata vera sit, id intelligendum est, si veritas ea cum infusione gratiæ compossibilis sit, secus verò, si impossibilis, aliàs promissio Dei ad impossibile ferretur, qui enim pollicetur aliquid sub aliqua conditione, quod ipsi conditioni repugnat, & impossibile est, aliquid eum impossibile promittere, manifestum est. Cum ergo veritas eius propositionis, ego non sum in gratia, impossibilis sit cum infusione gratiæ, & conuerso, inde est, vt Deus sub conditione, quod ea propositio vera sit, gratiam se non promittat infusurum, sed tantum ex hypothesi, quod alia. Eiusmodi ergo propositione prolata à Petro, Deus ei gratiam in fundere minime tenetur.

69 Secundum argumentum pro simultate veritatis cum falsitate in eodem actu, & contemplatione eiusdem obiecti tale esto. Hoc ipso, quod duæ contradictoriæ sint simul veræ, alterutra earum est simul veræ, ac falsæ: vera, vt supponitur: falsa, quia qualibet aliam falsificat. Atqui duæ quædam contradictoriæ sunt simul veræ, scilicet hæc: omne inintelligibile non potest intelligi, seu cognosci, aliquid intelligibile potest intelligi. Quod ad priorem attinet, eam esse veram, probatur; siquidem idem est formalissime, rem esse inintelligibilem, ac non posse intelligi: enuntiatio ergo, quæ inintelligibile non posse intelligi adstruit, verissima est, cum idem de eodem enuntiet. Deinde suadetur, posteriorem esse veram: namque id, de quo aliquid affirmatur, est intelligibile, imò actu intelligitur, & cognoscitur: at de inintelligibili aliquid asserit secunda propositio; ergo est intelligibile: posterior ergo propositio, quæ illud esse intelligibile, siue posse intelligi affirmat, est vera, vt quæ maxime.

70 Respondeo: eæ propositiones obiectæ contradictoriæ sunt, & adhuc veræ: idem enim subiectum vtriusque chimericum, & impossibile est, quia de eo verificantur duæ contradictoriæ: quamobrem à communi regula contradictoriarum, qua statuitur, haud posse eas esse simul veras, quæ sunt de subiecto impossibili, sunt excipiendæ. Quod etiam communiter dici consuevit, contradictoriarum alteram falsificare alteram, id intelligendum est, quando non sunt de subiecto chimerico, nec possunt esse simul veræ. Proinde earum, quæ obiciuntur in præsentia, nulla reddit aliam falsam, sicut oportet ad alterutrius simultaneam veritatem & falsitatem.

71 Respondeo secundo, eas propositiones fortassis non esse contradictorias. Pro cuius luce animaduertito, cum dicuntur propositiones contradicentes, inuicem debere esse eiusdem de eodem, opus esse, vt subiectum non solum sit idem respectiue, & in ordine ad propositiones, ita, vt de eodem vtraque, quod enuntiat, enunciet, verum etiam in se absolute, ita, vt subiectum sibi idem, & coherens sit, hoc est, vt plura inuicem repugnantia non sit. Cum ergo subiectum earum propositionum hoc posteriori intellectu idem non sit, & plura sibi minime eadem, & coherencia, sed potius opposita: & impossibilia, de more reliquorum entium rationis, inuoluat; inde est, vt eæ propositiones contradictoriæ non sint, aliòvè modo oppositæ. Quandoquidem ergo neutra opponitur alij, quid mirum, si neutra falsificetur

falsificetur ab alia, sed potius alterutra sit tantum vera, ac non simul falsa?

72 Tertio obiici consuevit: Hæc propositio, si daretur homo equus, esset rationalis, est simul vera, & falsa: ergo &c. Suadetur antecedens. Homo connectitur essentialiter cum rationalitate: sed, si daretur homo equus, esset homo; ergo, si daretur homo equus, esset rationalis, adeoque propositio modò hoc affirmans est vera. Pari ratione equus connexionem habet essentialem cum irrationalitate, siue carentia rationalitatis, at si daretur homo equus, esset equus: ergo esset irrationalis, aut, quod perinde est, non esset rationalis; ac proinde propositio nunc affirmans eum ex hypothesi illa futurum rationalem est plane falsa.

73 Prima solutio huius argumenti est, eam propositionem esse omnino falsam, & non veram: quia, homo equus, est tantum homo chimerice, & secundum quid: illud enim additum, equus, facit, ne sit simpliciter homo multò magis, quam, cum dicitur, homo pictus, particula, pictus, hominem diminuit, aut potius alienat: quare si daretur homo equus, haud esset absolute, & proprie homo: haud ergo tum esset rationalis: propositio ergò conditionalis id modò affirmans prius est falsa, & non vera. Verum nullo negotio refellitur hæc solutio. Namque idcirco, homo equus, est chimæra, quoniam in illo vera, & propria ratio, hominis cum equo, à quo reuera distinguitur, ratione tamen vnitur, atque identificatur: falso ergò supponitur, hominem equum haud esse, si detur absolute, & proprie hominem. Quod autem sit chimerice homo, hoc arguit, non esse tantum hominem verum, sed eum, & simul equum cum homine repugnantem. Atque hinc facile constat ad id, quod adducitur de homine picto.

74 Secundo alij succumbunt oneri, respondentque, eam propositionem esse simul veram, & falsam; videlicet, quia eius obiectum est, & non est, omnisque propositio ab eo, quod res est vel non est, dici debet vera, vel falsa. Caterum in primis obiectum eius propositionis, cum sit impossibile, mirandum non est, quod oppositas, & realiter contradictorias denominationes subeat, nimirum fore, & non fore rationale, si daretur. At propositio nostra haud est impossibilis, haud ens rationis, & chimericum, sed potius ens reale positivum: quorsum ergò, more sui obiecti, suscipiat prædicata realiter opposita, cuiusmodi sunt veritas, & falsitas. Hinc certe euidenter colligitur, nullum esse in præsentī argumentum ab obiecto ad actum, à quo tamen ad hunc argui posse insinuant aduersarij.

75 Ad hæc repugnat, eandem propositionem esse simul veram, & non veram, ut lumine naturæ claret, utque his Recentioribus, quibus cum cernimus, est in concessio: at ea propositio simul vera, & falsa, esset hoc ipso simul vera, & non vera: veritas eius supponitur. Non veritas suadetur, & perquam facile: nam primò eam esse falsam est esse non veram, uti esse irrationale iuxta omnes est esse non rationale: deinde uti ab eo, quod res est, vel non est, propositio dicitur vera, vel falsa, unde hi neoterici colligunt, eam propositionem conditionalem esse simul veram, & falsam; ita etiam ex eo, quod res est, vel non est, dicitur propositio vera, vel non vera: si namque res est, propositio est vera: quod si non est, ea erit non vera: quo ergò iure à contrariis propositio in controuersia posita censetur simul vera, & falsa; eodem censenda: & admittenda est simul vera, & non vera: quo tamen nihil fingi potest à veritate magis alienum.

Præterea: Deus etiam cognoscit, quid futurum esset, si daretur homo equus, eumque adeò fore rationalem, & etiam irrationalem, ut optime docet P. Theophilus Raynaudus in explicatione nouæ libertatis 2. parte cap. 6. n. 29. & in lib. qui inscribitur optimæ vitæ finis pessimus cap. 1. o. n. 16. utque hoc argumento demonstratur aperte: Deus modo cognoscit hanc propositionem nostram, si daretur homo equus, esset rationalis, eiusque affectionem omnem, cognoscit ergò eam esse simul veram, & falsam: renamque vera veritatem habet, & falsitatem iuxta aduersarios, sed eam esse veram, est, si daretur homo equus, fore rationalem; & eam esse falsam, est, si daretur homo equus, fore irrationalem, seu, quod iuxta est, non fore rationalem: Deus igitur modò affirmat, quod, si daretur homo equus, esset rationalis, & simul non esset rationalis: iam ergò diuina propositio erit simul falsa, & vera, ubi talis sit nostra: quo tamen nihil cogitari potest magis absurdum.

77 Dicendum ergo est, eam propositionem conditionalem de subiecto impossibili esse veram, & nullatenus falsam: id, quod manifestè conuincitur argumento posito ad finem numeri superioris. Ad probationem contrariam respondeo, non esse obiectum falsificare propositionem, cum non esse excludit eius esse: quandoquidem ergò non esse rationalem hominem equum non excludit ab eo, si detur, esse rationalem, eò quod sit chimæra quædam, adeoque utramlibet contradictionis amet partem, inde est, quod propositionem conditionalem affirmantem eum esse rationalem, illius irrationalitas non falsificet.

78 Instabis tamen primo: esse rationalem verificat propositionem illam, tametsi non excludat à subiecto chimerico, hominem scilicet equo, non esse rationalem: contra ergo non esse rationalem falsificat eam propositionem, estò non reiciat ab homine equo esse rationalem: Instabis secundo: non est potior ratio, cur dicatur ea propositio vera à rationalitate conditionata hominis equi, quam falsa à non rationalitate conditionata illius: quin magis est, ut falsa sit, quam vera, quia denominatio sequitur debiliorem partem. Instabis tertio: contradictoria eius propositionis, nimirum hæc, si daretur homo equus, non esset rationalis, siue esset non rationalis, est vera: ergò & falsa ea, cui contradicit: fieri enim nequit, ut sint simul veræ duæ propositiones contradicentes inuicem: Instabis quartò, implicari in adiecto, cum dicitur irrationalitatem, siue non rationalitatem haud excludere rationalitatem: ecquid enim est, quidpiam non esse rationale, siue esse irrationale, quam rationalitatem eliminare?

79 Harum instantiarum nulla magnopere vrget. Ad primam respondeo, ab eo, quod res est propositio nem affirmatiuam dici veram, non verò ab eo, quod suū non esse excludat pro quodā posteriori signo rationis: nil mirum ergò, si propositio, de qua sermo, sit vera, propter id, quod eius obiectum sit, & homo equus conditionatè sit rationalis, quantumlibet eum esse non rationalem haudquaquam excludatur. Caterum non esse obiectum falsificare propositionem affirmatiuam, si sit plenè non esse eius, illudque simul esse neutiquam compatiatur: quamobrem ea propositio, qua de loquimur, haud erit falsa, propterea, quod si daretur homo equus, non esset rationalis: simul enim foret rationalis. Ad secundam instantiam respondeo, esse potior rationem, cur propositio illa dicatur vera à rationalitate conditionata hominis equi, quam falsa ab eius irrationalitate conditionata, eam scilicet, quæ proximè tradita est.

Ad

80

Ad tertiam instantiam respondeo, propositionem illam conditionatam, si daretur homo equus, esset rationalis, nec non eam, si daretur homo equus, non esset rationalis, aut non esse contradictorias proprie, aut etiam si tales sint, esse simul veras iuxta dicta in solutione secundae difficultatis. Ad quartam instantiam respondeo, esse quidem repugnantiam, & implicationem manifestam, quod non esse rationale, siue exclusio rationalitatis non sit eius exclusio: verum hanc contradictionem intimè inuolui in conceptu hominis equi ac supponi ad praesentem questionem. Vide dicenda à nobis in Physica l. 4. tract. 2. cap. 8.

C A P V T VI.

An eousque impossibilis sit veritas cum falsitate, ut ne respectu diuersorum obiectorum eadem propositio possit esse simul vera, & falsa?

81

Propositio aliqua quadrifariam plura representare potest: primo copulatiue, ut Petrus, & Paulus currit: secundo disiunctiue, ut Petrus, vel Paulus currit: tertio indefinitè, ut homo currit: quarto disparatè ut Petrus currit, Paulus currit. Quibus positis, assero primò. Propositio copulatiua nequit esse simul vera, & falsa respectu diuersorum obiectorum. Probat in primis, quia propositio copulatiua tendit in omnia obiecta sua per modum vnius, & non in vnum seorsim ab alio, sed in vnum cum ordine ad aliud: eius igitur veritas sumi non potest ab vno obiecto seorsim ab alio, sed ab utroque instar vnius, atque adeo nequit esse simul vera ab vno obiecto, & ab alio falsa. Antecedens est perspicuum. Consequètia probatur, quia ob id veritas propositionis vllius sumi nequit à subiecto seorsim à prædicato, aut è contrario, sed à subiecto, prædicato, & copula ritu vnius, quia subiectum, prædicatum, & copulam, non seorsim, aut cum præcisione vnius ab alio, sed per modum vnius, & cum relatione, & comparatione mutua, actus verus quatenus verus respicit: similiter ergo, &c. Rursus secundò, si hæc propositio copulatiua, *Petrus currit, & Paulus currit*, intuitu diuersorum simul vera, & falsa esset, eadem ratione hæc copulatiua, *Petrus non currit, & Paulus non currit*, contemplatione diuersorum simul vera, & falsa esset quamobrem hæc duæ copulatiue ita comparatæ essent, ut ambæ incapaces essent simultaneæ veritatis ac falsitatis gratia eiusdem obiecti: proinde essent contradictoriæ: at propositioni copulatiue affirmanti propositionem disiunctiuam negantem contradicere superius demonstratum est lib. 4. tr. 4. c. 1. 2.

82

Assero secundò: Propositio disiunctiua nequit esse simul falsa, & vera comparatione diuersorum. Probat in primis rationes nuper positas huc applicari faciles. Nam in primis propositio disiunctiua representat plura per modum vnius, & non duntaxat plurius, ac tamen diuersa exprimat, cæterum non nisi cum eorum confusione, & relatione quadam per particulam, vel expressa. Deinde, si hæc propositio, *Petrus currit, vel Paulus currit*, est simul vera, & falsa, talis etiam erit hæc, *Petrus non currit, vel Paulus non currit*: earumque prior eatenus erit vera, qua posterior est falsa, & eatenus falsa, qua posterior est vera: ambæ ergo erunt contradictoriæ. Consequens est falsum: quod enim priori contradicatur, non disiunctiua vlla negans, sed potius copula-

tiua aliqua, videlicet hæc, *Petrus non currit, & Paulus non currit*, ostensum est à nobis lib. 4. tra. 4. c. 1. 2. paulò suprà citatis.

83

Et sanè haud comperio inter authores, vel vnum, qui assertioni huic, aut præcedenti refragetur. Vtriusque ratio à priori, eaque me iudice manifesta est hæc. Ad veritatem adequatam propositionis copulatiue omnium suorum obiectorum desideratur existentia, & ad eius omnimodam falsitatem cuiusvis non existentia sufficit. Contra vero ad veritatem totalem propositionis disiunctiue satis est vnius obiecti sui existentia, & ad eius omnimodam falsitatem opus est, ut nullum eius obiectum existat ut per ipsam affirmatur. Hæc earum propositionum, hic tendendi modus. Aut ergò, ut exemplis positis insistant, tam Petrus quam Paulus currit, & ita hæc propositio, *Petrus currit, & Paulus currit*, est omnino vera, aut saltem alter eorum non currit, & ita omnino falsa. Deinde neutro eorum currente disiunctiua erit omnino falsa, aut vno solo currente omnino vera. Operæpretium haud est in his amplius immorari: adeo sunt per se, ac sponte sua manifesta.

84

Assero tertio: Propositio indefinita simul vera, & falsa respectu diuersorum esse nequit. Suadetur primò: quia ea propositio representat plura per modum vnius, & non vndequeque plurium, idque non minus, imò multo magis, quam propositio disiunctiua, aut copulatiua, cum hæc pluralitatem aliquam, à qua illa præscindit exprimat: at propositio disiunctiua, & copulatiua ideo simul vera, & falsa esse non potest respectu vnius obiecti seorsim ab alio, quia non representat vnum seorsim ab alio, sed potius plura per modum vnius: ergo à fortiori propositio indefinita simul vera, & falsa esse non sustinet. Rursus secundò propositio indefinita in materia contingenti æquivaleret particulari, seu disiunctiue, & in materia necessaria, siue impossibili propositioni vniuersali, seu copulatiue, ut omnibus dialecticis est in confesso: sed propositio copulatiua, & disiunctiua ita institutæ sunt, ut neutra simul vera, & falsa esse possit, gratia diuersorum: similiter ergo propositio indefinita, &c. siquidem propositio partim vera, & partim falsa æquipollere nequit omnino veræ, aut non minus falsæ.

85

Recentiores nonnulli oppositum tuentur, quia eadem, inquit, propositio respectu instantis successiue, quod indefinitè significat, successiue vera, & falsa esse potest: similiter ergo eadem propositio intuitu obiecti permanentis, quod indefinitè significat simul vera, & falsa esse sustinet. Allegant etiam B. Thomam 1. part. quæst. 17. art. 3. vbi definitionem circuli simul veram, & falsam respectu diuersorum adasserit.

86

Verum in primis quod eadem propositio successiue mutabilis sit de vera in falsam propter indefinitam instantium representationem, satis, cumulateque confutatum est supra cap. 1. 2. & 3. huius tractatus. Deinde esto eadem enuntiatio successiue, & ex intervallo esse posset vera, & falsa, id eo præcisè non esset, quia instans vnum, vel plura indefinitè representat, perperam ergo arguitur hinc ad propositionem de subiecto indefinito: consequentia est perspicua: suadetur antecedens, quia aliàs non successiue, sed simul, & in primo instanti suæ prolationis ea propositio respectu diuersorum instantium simul vera, & falsa esset, quandoquidem in primo instanti representat instans indefinitè, & propterea omnia instantia, nec disiunctiue, nec copulatiue complectitur. Quamobrem, si propositio aliqua successiue vera, & falsa esse potest respectu diuer-